

OBRAZLOŽIVEV ELABORATA

**za potrditev cen storitev povezanih z nepretočnimi greznicami,
obstoječimi greznicami in malimi komunalnimi čistilnimi napravami v
občinah Kranj, Cerklje, Šenčur, Naklo, Preddvor, Jezersko**

Januar 2014

pripravila
Marija Pivk Oman

direktor
Evstahij Drmota

1. UVOD

V začetku leta 2013 se je prekinilo nekajletno obdobje omejevanja in prepovedovanja dvigovanja cen komunalnih storitev. S sprejetjem Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS št. 87/2012 in 109/2012) - (v nadaljevanju: uredba o cenah), so ustvarjeni pogoji za spremembo cen na podlagi realnih kalkulacij in omogočeno uresničevanje načela »povzročitelj plača«, določenega v zakonu o varstvu okolja.

Uredba uvaja precej novosti, ki jih je pri oblikovanju in določanju cen potrebno upoštevati. Glede oblikovanja in potrjevanja cen je med drugim določeno:

1. ceno storitve predlaga izvajalec z elaboratom o oblikovanju cene in jo predloži pristojnemu občinskemu organu v potrditev,
2. če se ob potrditvi cene pristojni občinski organ odloči, da potrjena cena storitve ne pokriva celotne najemnine za infrastrukturo, ki jo občina zaračunava izvajalcu, mora za razliko občina oblikovati subvencijo iz proračuna občine. Subvencija se lahko nanaša tudi na ceno izvajanja javne službe,
3. elaborat vsebuje 19 predpisanih točk, podatki navedeni v njem so javni in se objavijo na spletni strani ministrstva.

Obstoječa cena praznjenja greznic se uporablja od leta 2007. Potrdila jo je skupščina družbe Komunala Kranj in je za vse občine enaka, in sicer 150 EUR z vključenim 8,5 % DDV oziroma brez DDV 138,25 EUR. Zaradi velikega odpora strank po praznjenju je bil naknadno sprejet sklep o priznavanju 10 % popusta strankam, ki se odzovejo na prvi poziv za sistematično praznjenje ali kadar storitev plačajo vnaprej. Po uredbi, ki je veljala do 1.1.2012 je bila predpisana obveznost izvajalca prazniti greznice na 4 leta.

Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode (Uradni list RS, št. 88/2011), ki je začela veljati 1.1.2012 predpisuje obvezen prevzem neobdelanega blata iz obstoječih greznic pri uporabniku storitev, ko je to potrebno, vendar **najmanj enkrat na tri leta**.

Uredba o cenah določa, da mora biti cena storitve sestavljena iz omrežnine, cene storitve in okoljske dajatve.

Cene je potrebno uskladiti z uredbo najkasneje v roku 15 mesecev, to je do aprila 2014, oziroma mora izvajalec javne službe enkrat letno pripraviti elaborat, ki vsebuje predvsem pregled predračunskih in obračunskih količin in stroškov oz. potrjenih in obračunskih cen. Če ugotovljena razlika med potrjeno in obračunsko ceno presega 10 % od potrjene cene, mora občinski organ začeti postopek potrjevanja cene.

Poslovni izid čiščenja greznic je bil v letu 2012 negativen samo pri občinah, ki so od centralne čistilne naprave bolj oddaljene (Cerklje, Preddvor, Jezersko). V letu 2013 na negativni poslovni izid pri vseh občinah vpliva povečanje stroškov storitev, ki so posledica najema novega vozila.

Sistematično praznjenje greznic se izvaja na podlagi letnega plana. Uporabnike o praznjenju obveščamo z naslovljeno osebno pošto, preko obvestil v lokalnih medijih in na spletni strani podjetja. V večini primerov se srečujemo z odporom strank po praznjenju predvsem zaradi načina zaračunavanja storitve po opravljeni storitvi. Marsikateremu gospodinjstvu predstavlja račun v višini 150 EUR velik izdatek, zato odobravamo plačilo v več obrokih. Z novim načinom se bo storitev zaračunavalo mesečno, in sicer predvsem sorazmerno s porabo vode.

Z anketo o cenah storitev v komunalnih podjetjih v Sloveniji, ki jo je konec leta 2011 izvedlo podjetje LM Veritas, d.o.o., je bilo ugotovljena velika raznolikost načinov zaračunavanja storitve. Cen med občinami ni možno primerjati. Trenutno je na spletnih straneh objavljenih zelo malo elaboratov o potrditvi cen v skladu z uredbo.

Skupno število greznic v vseh občinah je 10.817. V prihodnjih letih je zaradi pospešene izgradnje kanalizacijskega omrežja pričakovati večje število priključitev uporabnikov na kanalizacijski sistem in zato zmanjšanja števila greznic.

Ceno storitve, ki se nanaša na prevzem in odvoz blata, smo oblikovali za posamezno greznico.

2. DOLOČBE V UREDBI, KI SE NANAŠAJO NA greznice

V skladu z uredbo o cenah prehajamo na mesečni način zaračunavanja storitev.

Vrste cen

Storitve, povezane z nepretočnimi greznicami, obstoječimi greznicami in malimi komunalnimi čistilnimi napravami se izvajajo v okviru javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode. Zanje je potrebno ločeno oblikovati in obračunavati cene ter ugotavljati poslovni izid.

Zaračunana cena storitve je sestavljena iz omrežnine, cene storitve in okoljske dajatve.

Omrežnina se določi glede na zmogljivost priključkov določenih s premerom vodomera v skladu s preglednico v 17. členu uredbe:

PREMER VODOMERA	FAKTOR OMREŽNINE
DN ≤ 20	1
20 < DN < 40	3
40 ≤ DN < 50	10
50 ≤ DN < 65	15
65 ≤ DN < 80	30
80 ≤ DN < 100	50
100 ≤ DN < 150	100
150 ≤ DN	200

Velikost greznice in z njo povezani stroški niso odvisni od premera oziroma zmogljivosti vodovodnega priključka.

Enota količine **storitve** prevzema vsebine in ravnanja z vsebino iz nepretočnih greznic, prevzema blata in ravnanja z blatom iz obstoječih greznic ali malih komunalnih čistilnih naprav ter obratovalnega monitoringa za male komunalne čistilne naprave je izražena v m³ opravljene storitve, za katero se šteje količina dobavljene pitne vode, ki se odvaja v nepretočno greznico, obstoječo greznico ali malo komunalno in čistilno napravo.

Okoljska dajatev se obračunava v skladu z Uredbo o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda (Uradni list RS, št. 104/2009).

3. IZRAČUN CEN

4.1. Omrežnina

Greznične gošče iz vseh občin, kjer Komunala Kranj izvaja storitev, se predelajo na CČN Kranj.

Celotna najemnina CČN Kranj, ki se nanaša na izvajanje komunalnih storitev, določena z poslovnim načrtom za leto 2013, znaša 222.883 EUR. Razlika do celotne najemnine je pokrita z omrežnino, ki jo zaračunamo industrijskim uporabnikom. Najemnina, ki se nanaša na izvajanje komunalnih storitev, se bo pokrivala iz:

- omrežnine, ki jo plačujejo uporabniki iz občin Kranj, Naklo, Šenčur, ki so priključeni na kanalizacijski sistem
- omrežnine od uporabnikov, ki niso priključeni na kanalizacijo v vseh občinah kjer izvajamo storitev odvajanja in čiščenja: Kranj, Cerklje, Šenčur, Naklo, Preddvor, Jezersko.

Številu vodomero, v objektih, ki so priključeni na kanalizacijsko omrežje pomnoženo s faktorji za posamezne dimenzije v občinah Kranj, Naklo in Šenčur skupaj s številom greznic v vseh občinah znaša 26.650. Cena omrežnine na mesec za vodomere do vključno dimenzije DN 20 znaša torej 0,70 EUR.

DN	Število vodomero	faktor	št.vodomerov x faktor	cena omrežnine mesečno
				222.883,00
13	217	1	217	0,70
15	930	1	930	0,70
20	4709	1	4709	0,70
greznice	10817	1	10817	0,70
25	140	3	420	2,09
30	89	3	267	2,09
40	143	10	1430	6,97
50	232	15	3480	10,45
65	1	30	30	20,91
80	55	50	2750	34,85
100	12	100	1200	69,69
150	2	200	400	139,39
SKUPAJ	17347		26650	

Za vse greznice smo upoštevali faktor 1. Velikost greznice v večini primerov ni odvisna oziroma sorazmerna premeru vodomera. V skladu z odlokom o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode je določeno, da cena pokriva stroške enkratnega praznjenja na tri leta, vsako dodatno praznjenje se uporabniku zaračuna po ceni po veljavnem ceniku, zmanjšani za 30 %. V primeru, da uporabnik sistematično potrebuje večkratno praznjenje (neustrezna greznica, problemi s ponikanjem, nepretočna greznica), se sklene pogodba.

4.2. Cena storitve

PE Kanalizacija in čistilne naprave razpolaga s dvema kombiniranima K-jetoma; to pomeni, da se jih lahko uporabi za čiščenje kanalizacije kot tudi za praznjenje greznic ter novim vozilom Mercedes Benz-Kroll, ki je prvenstveno namenjen praznjenju greznic in čistilnih naprav.

Tip vozila in nadgradnja	Leto izdelave	Volumen cisterne za praznjenje (m ³)	Volumen cisterne za čiščenje (m ³)	Moč visokotlačne črpalke l/min vode	Moč vakumske črpalke m ³ /h- zraka
Mercedes Benz-Kroll	2012	11	1	75 l/min	1700m ³ /h (65KW)
Iveco-Moro	1995	8	3	120 l/min	750m ³ /h (22KW)
Iveco Stralis-Moro	2005	10	3	340 l/min	1200m ³ /h (46KW)

Pri izvajanju storitve sta prisotna dva delavca – voznik in kanalizier.

Komunala izvaja storitev tudi s pomočjo podizvajalcev.

Ceno storitve smo izračunali po posameznih opravilih povezanih s prevzemom in čiščenjem blata. Cena se med občinami zaradi oddaljenosti od centralne čistilne naprave v Kranju razlikuje. Občine smo razvrstili v tri skupine: oddaljenost do 10 km, oddaljenost do 20 km, oddaljenost več kot 20 km.

CENA PREVZEMA BLATA IN RAVNANJA Z BLATOM V OBČINAH KRANJ, NAKLO IN ŠENČUR

ODDALJENOST 10 KM - OBČINE KRANJ, NAKLO, ŠENČUR					
Stroškovna cena praznjenja pretočnih greznic v primeru, ko ni obdelave blata z apnom in kompostiranja					
zap. št.	delovna operacija in porabljeni material	količina		cena	strošek opravljenega dela (v EUR)
1	izdelava plana praznjenja, izdaja DN, izdaja fakture, vnos podatkov v obvezne evidence	0,25 h		19,49 EUR/uro	4,87
2	priprava kamiona, točenje vode v cisterno	0,08 h		83,77 EUR/uro	6,70
3	Prevoz do uporabnika	0,25		83,77 EUR/uro	20,94
4	Odpiranje greznične jame, montaža cevi in priprava vozila za črpanje	0,16 h		83,77 EUR/uro	13,40
5	praznjenje greznice	0,2 h		83,77 EUR/uro	16,75
6	pranje greznice	0,05 h		83,77 EUR/uro	4,19
7	zapiranje greznične jame in demontaža cevi, pranje bet. plošče greznice, pranje sesalnih cevi	0,24 h		83,77 EUR/uro	20,11
8	odvoz na CČN Kranj	0,25 h		83,77 EUR/uro	20,94
9	izpust gošče v fekalno postajo	0,08 h		83,77 EUR/uro	6,70
10	čiščenje cisterne po končanem delu	0,08 h		83,77 EUR/uro	6,70
11	obdelava blata na CČN	5 m ³		5,99 EUR/m ³	21,59
SKUPAJ					142,91
SKUPAJ z 9,5 % DDV					156,48

	ŠT.GREZNIC	KOLIČINA PRODANE VODE
Kranj	5.433	925.430
Šenčur	1.428	255.245
Naklo	667	117.012
SKUPAJ	7.528	1.297.687

Ceno praznjenja 142,91 EUR/greznico je potrebno razdeliti na 3 leta, kar pomeni, da mora povprečen uporabnik na leto plačati za storitev 47,33 EUR oziroma 3,94 EUR/mesec.

Izračun cene za kubični meter:

$$7.528 \text{ greznic} \times 142,91 \text{ EUR/greznico} : 3 \text{ leta} : 1.297.687 \text{ m}^3 = \mathbf{0,28 \text{ EUR/m}^3}$$

4.3. Okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda

Cena enote obremenitve (za 50%) je določena s sklepom vlade in že nekaj let znaša 26,4125 EUR. Cena okoljske dajatve na m³ za uporabnike, ki imajo greznice, je enaka v vseh občinah in znaša **0,5283 EUR**.

V skladu z Uredbo o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda (Ur.l.RS št. 104/2009) se pri seštevku enot obremenitve za uporabnike, pri katerih se odvajanje komunalne odpadne vode zaključuje z malo komunalno, komunalno ali skupno čistilno napravo s sekundarnim ali terciarnim čiščenjem, upošteva učinek čiščenja čistilne naprave 90 %. Cena enote obremenitve (50 m³) znaša že nekaj let 26,4125 EUR. Ob upoštevanju 90 % učinka čiščenja, znaša cena za m³ 0,0528 EUR.

Zaradi poročila stanja obveznosti iz naslova okoljske dajatve iz leta 2009 (sprememba uredbe) je svet ustanoviteljev sprejel sklep o začasnem znižanju cen okoljskih dajatev, ki preneha veljati 31.12.2013.

4. VPLIV NA GOSPODINJSTVO

V tabelah v nadaljevanju prikazujemo izračun mesečnih izdatkov reprezentativnega gospodinjstva, ki ni priključeno na kanalizacijsko omrežje, ki mesečno porabi 16 m³ vode in ki je priključeno na vodovodno omrežje s priključkom dimenzije DN 20.

Izdatki pred spremembo:

greznice	obstoječ način				
	EM	količina	cena v EU	vrednost	vrednost v EUR z DDV
storitev	storitev	138,25 EUR na 3 leta		3,84	4,21
omrežnina čišč				0,00	0,00
okoljska dajatev	m ³	16	0,528	8,45	9,25
skupaj izdatki				12,29	13,46

Izdatki gospodinjstva po uveljavitvi predlaganih cen:

Za občine Kranj, Šenčur, Naklo:

greznice	Kranj, Šenčur, Naklo				
	EM	količina	cena v EU	vrednost	vrednost v EUR z DDV
storitev	m ³	16	0,28	4,48	4,91
omrežnina čišč	mesec	1	0,7	0,70	0,77
okoljska dajatev	m ³	16	0,528	8,45	9,25
skupaj izdatki				13,63	14,92

Za občini Cerklje in Preddvor:

greznice	Cerklje, Preddvor				
	EM	količina	cena v EU	vrednost	vrednost v EUR z DDV
storitev	m ³	16	0,33	5,28	5,78
omrežnina čišč	mesec	1	0,7	0,70	0,77
okoljska dajatev	m ³	16	0,528	8,45	9,25
skupaj izdatki				14,43	15,80

Za občino Jezersko:

greznice	Jezersko				
	EM	količina	cena v EU	vrednost	vrednost v EUR z DDV
storitev	m ³	16	0,58	9,28	10,16
omrežnina čišč	mesec	1	0,7	0,70	0,77
okoljska dajatev	m ³	16	0,528	8,45	9,25
skupaj izdatki				18,43	20,18

Primerjava z občinami, kjer storitev praznjenja greznic izvaja Prodnik Domžale:

greznice	Prodnik Domžale				
	EM	količina	cena v EU	vrednost	vrednost v EUR z DDV
storitev	m ³	16	0,398	6,37	6,97
omrežnina čišč	mesec	1	0	0,00	0,00
okoljska dajatev	m ³	16	0,528	8,45	9,25
skupaj izdatki				14,82	16,22

Op.: Omrežnino čiščenje bo zaračunavalo podjetje Čistilna naprava Domžale. Zaenkrat se še ne zaračunava.

5. ZARAČUNAVANJE STORITVE V PREHODNEM OBDOBJU

Obstoječi način zaračunavanja storitve po opravljeni storitvi je povzročal pri uporabnikih, ki so greznico dolžni očistiti, velik odpor. Račun v vrednosti 150 EUR za marsikoga predstavlja velik izdatek. Uporabnikom, ki so se na poziv Komunale odzvali takoj ali so storitev plačali v naprej, je bil odobren 10 % popust.

Nekateri uporabniki pa so se mu hoteli izdatku izogniti z odlaganjem izvedbe storitve. Predlagamo, da se uporabnikom, ki jim je bil že poslan poziv k čiščenju greznice, storitev pa do uvedbe novega načina zaračunavanja še ni bila opravljena, kljub mesečnemu zaračunavanju plačajo opravljeno storitev po starem načinu. Na ta način ne bo povzročena krivica tistim, ki opravljanja storitve niso zavrnil in jo plačali.